

Kurier Etyki

NR 1/2022(13)

WYDANIE WYŁĄCZNIE ELEKTRONICZNE

„Rzeczą, którą najtrudniej w świecie zrozumieć, jest podatek dochodowy”

Albert Einstein (1879-1955)

Prof. dr hab. Anna Karmańska, Przewodnicząca Komisji Etyki

Wobec dylematu...

Szanowni Państwo,

Wykorzystujemy łamy *Kuriera Etyki*, aby Państwa poinformować, że 17 stycznia 2022 r. odbyło się posiedzenie Komisji Etyki, na którym dyskutowaliśmy kwestie ważne dla służb finansowo-księgowych, a związane z problemami jakie ujawniły się w toku stosowania zmienionych przepisów prawa o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Komisja Etyki dostrzega dylemat, który towarzyszyć może w pracy wielu osób zajmujących się rachunkowością i z tego powodu pragnie podzielić się z Państwem stanowiskiem, które zamieszczamy poniżej.

Jednocześnie zapraszamy Państwa do udziału w **Pierwszej Debacie o Etyce**, która będzie mieć miejsce **27 stycznia 2021 r. o godz. 17.00** na wirtualnej platformie SKwP. Program znajdziecie Państwo na ostatniej stronie Kuriera. [AK]

Stanowisko Komisji Etyki

z dnia 17 stycznia 2022 r.

w sprawie dylematu etycznego księgowych, związanego z problemami jakie ujawniły się w toku stosowania zmienionych przepisów prawa o podatku dochodowym od osób fizycznych

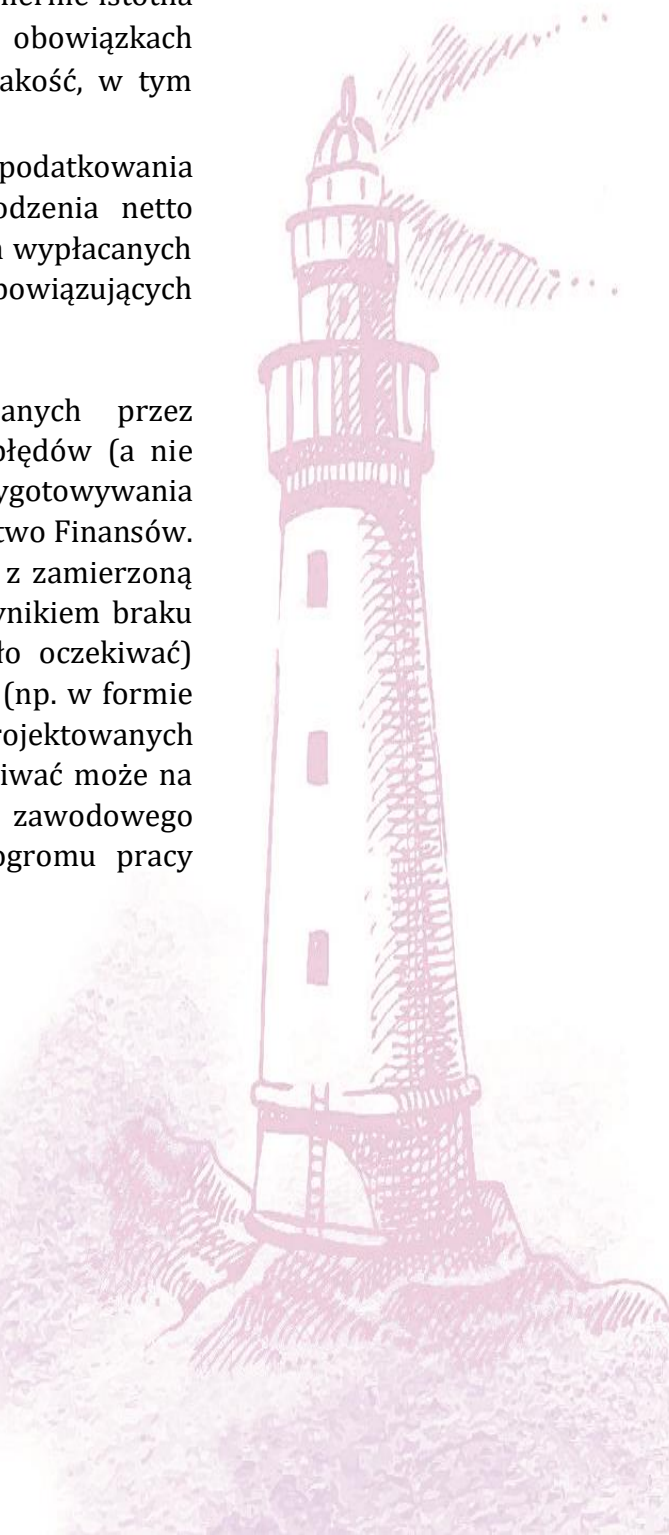
1. Pakiet wprowadzanych ustawowo¹ (od 1 stycznia 2022 r.) przedsięwzięć prawno-ekonomicznych, zwanych *Polskim Ładem*, zawiera m. in. nowe rozwiązania w systemie opodatkowania dochodów osób fizycznych. Obsługa rachunkowa (udokumentowane obliczenia dla podatników i płatników) oraz rozliczeniowa (operacje z urzędami skarbowymi i oddziałami ZUS) jest dla księgowych niezmiernie istotna (uwzględniając także aspekt społeczny) i ważąca w obowiązkach (z uwagi na rozmiar prac i odpowiedzialność za ich jakość, w tym bezbłądność).

W toku stosowania nowych przepisów, dotyczących opodatkowania dochodów osób fizycznych, okazało się, że wynagrodzenia netto niektórych grup pracowników są niższe od wynagrodzeń wypłacanych do grudnia 2021 r., tj. na podstawie wówczas obowiązujących przepisów.

Sytuacja ta – według wyjaśnień oficjalnie podanych przez przedstawicieli władz państwowych – jest wynikiem błędów (a nie zamierzonych działań), popełnionych w procesie przygotowywania projektów rozwiązań formalnoprawnych przez Ministerstwo Finansów. W tej sytuacji, przyjmując, że „błędy” nie mają związku z zamierzoną polityką w przedmiotowym obszarze, a są wyłącznie wynikiem braku należytej staranności w wykonywaniu (jak można było oczekiwać) wielowariantowych prostych rachunków symulacyjnych (np. w formie sporządzenia list płac *pro forma* według nowych – projektowanych – zasad opodatkowania), to sytuacja ta zasadnie zasługuje na krytykę i napiętnowanie przez opinię środowiska zawodowego księgowych, które z tego powodu doświadcza dziś ogromu pracy

2. Opisana powyżej sytuacja, zaistniała na początku stycznia br., dla części społeczeństwa była trudna do przyjęcia. Stworzyła również niekorzystną atmosferę dla księgowych, którzy w toku zawodowych czynności przedstawiali pracownikom efekty finansowe, wynikające ze stosowania nowych przepisów.

W celu złagodzenia skutków nowych regulacji zostało wydane rozporządzenie z dnia 7 stycznia 2022 r. Ministra Finansów w sprawie przedłużenia terminów poboru i przekazania przez niektórych podatników zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych (Dz.U. poz. 28). Rozporządzenie to, jako niemające oparcia w upoważnieniu ustawowym, stało się przedmiotem krytycznych opinii (prawników i doradców podatkowych), kwestionujących jego legalność.

**STOWARZYSZENIA
KSIĘGOWYCH
W POLSCE**

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (SKWP) jest, posiadającą osobowość prawną, najstarszą i największą polską organizacją skupiającą przedstawicieli środowiska zawodowego związanego z rachunkowością i finansami. Stowarzyszenie kontynuuje tradycje społeczno-zawodowych organizacji księgowych, działających na terenie ziem polskich od 1907 roku. Od 1989 roku Stowarzyszenie Księgowych w Polsce jest członkiem Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC). Stowarzyszenie nieustannie dokłada starań, by jego członkowie odznaczyli się wysokimi kompetencjami zawodowymi oraz postępowali zgodnie z zasadami etyki. W 2007 roku Stowarzyszenie uchwaliło *KODEKS ZAWODOWEJ ETYKI W RACHUNKOWOŚCI*, którego sygnatariuszami są wszyscy członkowie SKWP, jak również ponad 2 tys. przedsiębiorstw i innych organizacji oraz osoby indywidualne. W 2009 roku Stowarzyszenie wprowadziło czterostopniową certyfikację zawodu księgowego i tytuł zawodowy dyplomowanego księgowego, w 2013 roku tytuł certyfikowanego eksperta usług księgowych, w 2015 roku zawodowy tytuł certyfikowanego specjalisty usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych i podatkowych. Do Stowarzyszenia należy ponad 24 tys. członków zwyczajnych i 2 tys. członków wspierających. W Stowarzyszeniu działa 25 Oddziałów Okręgowych. Od 2010 roku 9 czerwca obchodzony jest Dzień Księgowego.

www.skwp.pl

PREZYDIUM ZARZĄDU GŁÓWNEGO

PREZES: Jerzy Koniński

WICEPREZESI: dr Teresa Cebrowska,

dr hab. prof. US Stanisław Hońko

SEKRETARZ: Leszek Lewandowicz

SKARBNIK: Bożena Wilk

Kurier Etyki redaguje

KOMISJA ETYKI:

prof. dr hab. Anna Karmańska

przewodnicząca,

Franciszek Wala wiceprzewodniczący,

Małgorzata Małowińska sekretarz,

Stanisław Kozłowski, Sebastian Kuś,

dr Jan Piątek, Grażyna Urbaniak.

Projekt graficzny:

MEDIA DORA Dorota Mirowska

Redakcja:

ul. Górnośląska 5; 00-443 Warszawa

tel. 22 583 49 50, faks 22 622 77 81

e-mail: sekretariat@skwp.pl

© by SKWP. Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wykonywanie kserokopii lub powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody wydawcy w całości lub części jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej. Przedruk materiałów z „Kuriera Etyki” (w całości lub części), wprowadzanie do banku danych oraz przenoszenie na nośniki magnetyczne dozwolone na zasadach ustalonych w ustawie – Prawo autorskie. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów oraz zwrotu zamówionych materiałów a niezatwierdzonych do druku. Materiałów niezamówionych nie zwracamy.

3. Abstrahując od aspektu legalności wydania rozporządzenia przez Ministra Finansów, nie sposób nie zauważyć, iż jego wprowadzenie w życie z kilkugodzinnym *vacatio legis* i z zapisami o niezwłoczności działań płatnika, *de facto* jego służb finansowo-księgowych, w gestii których płatnik zwykle pozostawia obowiązki kadrowo-płacowo-podatkowe, spowodowało w środowisku księgowych niepokój i obawę, wynikającą z troski o należyte wykonywanie powierzonych im zadań, w sytuacji – całkowicie od nich niezależnego – silnego skondensowania w czasie wielu aspektów organizacyjno-technicznych związanych ze stosowaniem nowego prawa.

Rozporządzenie zrodziło dodatkowo sytuację niezwykle trudną dla księgowych w aspekcie społecznym i zawodowym. Z jednej bowiem strony pracownicy płatnika mają prawo – w świetle przepisów – oczekiwać od tegoż płatnika szybkiego (niezwłocznego, jak stwierdza się w rozporządzeniu) działania wyrównującego ich ewentualne płacowe należności, z drugiej – płatnik oczekuje od swoich służb finansowo-księgowych pracy, której te służby często nie są w stanie wykonać niezwłocznie – nawet przy ogromnym poświęceniu – ze względu na brak stosownego informatycznego wspomaganie i często duże bazy danych do przeliczeń.

Świadomi ogromu pracy, wynikającej z koniecznych przeliczeń, które – jak się oczekuje – powinny być wykonane niezwłocznie, księgowi mają prawo wyrażać niepokój o profesjonalizm swojej pracy. Mają prawo i wręcz obowiązek komunikować czynniki stanowiące dla tegoż profesjonalizmu poważne zagrożenie. Stoją bowiem na straży prawdziwości informacji finansowych i wiarygodności wartości, która z nią się wiąże.

Tymczasem w praktyce nie sprzyja im często stereotypowe – niestety – postrzeganie roli księgowych i charakteru ich pracy. Obarczanie księgowych odpowiedzialnością za coś, na co nie mają wpływu, urasta do swoistej normy społecznej oceny pracy księgowych. Wygłaszanie takiej opinii, nawet przez osoby, od których oczekuje się powagi związanej z zajmowanym stanowiskiem i rozważagi przy formułowaniu wypowiedzi, powoduje uzasadniony sprzeciw księgowych wobec dewaluowania ich pracy i obarczania odpowiedzialnością za trudne sytuacje zaistniałe nie za ich przyczyną.

4. Scharakteryzowana sytuacja spowodowała, że dla księgowych – obok obciążeń dodatkowymi czynnościami w pracy zawodowej – pojawił się dylemat etyczny: jak postępować w warunkach zasadnych przesłanek społecznych o potrzebie ponownego ustalenia wynagrodzeń netto i wyliczenia różnic w celu wyrównania niezasadnego zmniejszenia wynagrodzeń na skutek zastosowania nowych przepisów prawa, przy jednoczesnej świadomości – szeroko rozpowszechnianych – opinii podważających legalność rozporządzenia Ministra Finansów.

- 5.** Dostrzegając, iż dylemat może towarzyszyć pracy ogromnej rzeszy polskich księgowych, Komisja Etyki wyraża pogląd, że chociaż jego rozwiązanie leży w gestii każdego księgowego indywidualnie, to – przy dokonywaniu wyboru postępowania – wiąże się z rozstrzygnięciem kwestii pierwszeństwa celu (w aspekcie jego dobra).

W tym przypadku należy więc ocenić:

- czy pierwszeństwo ma interes społeczny (wielu podatników), co dla księgowego w praktyce oznacza dokonanie korekty obliczenia wynagrodzeń oraz rozliczeń z pracownikami i urzędami skarbowymi, mimo zastrzeżeń formalnych zgłaszanych przez określone osoby czy organizacje co do legalności rozporządzenia Ministra Finansów, które wskazuje na takie postępowanie,
- czy pierwszeństwo mają zastrzeżenia formalne kwestionujące legalność rozporządzenia Ministra Finansów, a zatem wprost sugerujące powstrzymanie się od czynności korygujących wynagrodzenia do czasu zmian uregulowań ustawowych.

Zważywszy powyższe, a także uwzględniając dobro zawodu księgowego, Komisja Etyki wyraża następujące stanowisko:

- 1.** Tryb przyjęty w procesie legislacyjnym i przepisy z niego wynikające spowodowały – odbierane jako znaczące – nieoczekiwane dolegliwości finansowe dla niektórych grup pracowniczych w postaci zmniejszenia wynagrodzeń netto, co można oceniać wyłącznie w kategoriach polityki społecznej, a czego się tu nie czyni.
- 2.** Wyrównanie pracownikom wynagrodzeń, zmniejszonych na skutek zmian legislacyjnych nie powinno być odkładane w czasie, mimo że nakłada to na służby finansowo-księgowe dodatkowe obowiązki.
- 3.** Uznaje się za profesjonalne i zgodne z *Kodeksem zawodowej etyki w rachunkowości* działanie księgowego, który w tej sytuacji respektuje pierwszeństwo interesu społecznego, przy ogólnym poszanowaniu zasady legalizmu.
- 4.** Solidaryzując się z rzeszami pracowników finansowo-księgowych, którzy wykonując obowiązki na rzecz płatników dokonują korygujących obliczeń wynagrodzeń i rozrachunków finansowych z podatnikami, podziela także ich oburzenie z tytułu dodatkowego obciążenia pracą oraz sprzeciw wobec niestaranności osób odpowiedzialnych za przygotowanie regulacji prawnych.
- 5.** Apelujemy do władz państwowych o uprzednie przeprowadzanie wielowymiarowych analiz i ocen różnych obszarów konsekwencji stanowionego prawa, w tym także jego oddziaływania na koszty społeczne i środowiskowo-zawodowe oraz uwzględniając organizacyjno-techniczne możliwości jego stosowania w praktyce.

Jednocześnie wyrażamy przekonanie, że właściwe organy władz państwowych niezwłocznie skorygują przepisy prawa, które obecnie budzą zasadnie wiele emocji, a w zakresie prawa podatkowego stają się coraz bardziej skomplikowane i nieprzejrzyste.

Stowarzyszenie
Księgowych
w PolsceKOMISJA ETYKI
KOLEGIUM RZECZNIKÓW ETYKI

PIERWSZA DEBATA O ETYCE W RACHUNKOWOŚCI

ZAPROSZENIE

Komisja Etyki – Kolegium Rzeczników Etyki Stowarzyszenia Księgowych w Polsce zapraszają na **pierwszą debatę o etyce** zatytułowaną:

„ZACNIJ OD SIEBIE”

W 1,5 godzinnej debacie wejdziemy w przestrzeń dyskusji nad takimi kwestiami, jak:

- samoświadomość w etyce
- zakres odpowiedzialności etycznej księgowych
- sytuacje rodzące konflikty i dylematy
- komunikowanie wartości, które księgowy uważa za słuszne i niepodważalne.

W czasie spotkania uczestnicy otrzymają także klucz do praktycznego, wielowymiarowego narzędzia on-line, służącego do samooceny w etyce.

Ufamy, że pierwsza debata będzie dla Państwa interesująca oraz inspirująca!

Do zobaczenia!

prof. dr hab. Anna Karmańska
Przewodnicząca Komisji Etyki

27 stycznia 2022 r.
godz. 17.30

„Zacznij od siebie”

PIERWSZA DEBATA O ETYCE W RACHUNKOWOŚCI

PROGRAM

1. Słowo wprowadzające

prof. dr hab. Anna Karmańska, przewodnicząca Komisji Etyki SKwP

2. Oficjalne otwarcie debaty

Jerzy Koniecki, prezes Zarządu SKwP

Barbara Mistowska-Dragan, prezes KRBR, PIBR

Zbigniew Żurek, przewodniczący Rady Pracodawców SKwP

3. Etyka-presja-oszustwa – hasła czy działania?

Dr Michał Kaczmarek, Instytut Rachunkowości, SGH

4. Zacznij od siebie. Etyka – samoocena (*the Tool-Kit for Ethics Self-Assessment*)

prof. dr hab. Anna Karmańska, przewodnicząca Komisji Etyki SKwP

5. Dyskusja, refleksje i rekomendacje

Prowadzenie: prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska-Ziemacka, Prezes Honorowy PTE

prof. dr hab. Zbigniew Luty, przewodniczący Rady Naukowej SKwP

Pytanie 1: *Czy jest potrzeba tworzenia kodeksów zawodowej etyki?*

Pytanie 2: *Czy są jakieś granice etycznej odpowiedzialności księgowych?*

Pytanie 3: *W jaki sposób, w sytuacjach konfliktowych, księgowy może komunikować wartości, które respektuje w swoim zawodzie?*

Pytanie 4: *Czy warto poświęcić czas na samoocenę i samoświadomość?*

6. Zapowiedź debaty kolejnej

Franciszek Wala, wiceprzewodniczący Komisji Etyki

Organizator:

Komisja Etyki SKwP

Moderator debaty:

prof. dr hab. Anna Karmańska, przewodnicząca Komisji Etyki SKwP

27 stycznia 2022 r.
godz. 17.30

